

OKAY TIRYAKIOĞLU

ULLAK

Mayerling Ormanları Derinliklerinde

NVRON

ULAK

Mayerling Ormanları

Derinliklerinde

Yayın Yönetmeni Savaş Özdemir
Editör Merve Okcu
Kapak Tasarımı Erdi Demir
İç Tasarım Tamer Turp

1. Baskı Eylül 2017
Uluslararası Seri No ISBN: 978-605-08-2399-8

TİMAŞ YAYINLARI

Adres Cağaloğlu, Alemdar Mah. Alay Köşkü Cd.
No:5 Fatih/İstanbul
Telefon (0212) 511 24 24
Posta P.K. 50 Sirkeci/İstanbul
E-posta bilgi@genctimas.com

Baskı ve Cilt Sistem Matbaacılık
Matbaa Sertifika No 16086
Adres Yılanlı Ayazma Sok. No:8 Davutpaşa-Topkapı/İstanbul
Tel (0212) 482 11 01

TİMAŞ YAYINLARI / 4118

ULAK / 4

KÜLTÜR BAKANLIĞI YAYINCILIK SERTİFİKA NO: 12364

© 2017 Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir. İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

I

*“Bedbaht kimdir? diye soracak olursanız, mutluluğunu,
insanların mutsuzluğunda arayandır, derim.”*

Sadi Şirazi (Bostan)

**26 Eylül 1529, Viyana, Albern’in bir buçuk mil doğusu,
Adalwolf Köyü, Tuna Kıyısı**

İhtiyar kayıkçı, çığlıklar işitiyordu... Kadın, çocuk ve kimi zaman yetişkin erkek çığlıkları. Ve kâh kılıç şakırtıları geliyordu kulağına, kâh mızrak temrenlerinin derhâl ayırt edilen tok takırtıları. Surların, is vurmuş yüzünü alevler yalıyordu. Kendisinden çok daha yaşlı, başka bir adamın yüzüydü sanki kale. Bu topraklara, bu dünyaya tamamen yabancı bir adamın yüzü...

Yalımların şavkı, henüz karanlık batı göklerine kan gibi yayılıyordu. Sadece sur dibindeki mahalleler değil, ufka doğru uzanıp giden tarlalar da yanıyordu çünkü. Kızıl alevler... Serpilen kükürt ve güherçile yüzünden turuncu-mavi alevler...

İhtiyar kayıkçı ağlamaya başladı. Gözpınarlarında biriken yaşlar, dünyanın açılarını, renklerini bozuyor, görüntüleri çarpıtıyor; ama içinde bulunduğu dehşeti değiştiremiyordu. Üstelik, bu manzaranın gerisinde, belleğini ve ruhunu da aynı anda tırmalayan bir ürperti vardı.

Muhtemelen bir kız çocuğunun, sabahın alacasını yırtan çığlığıyla irkildi. Çığlık o denli uzun sürdü ki, kandan, kızıl bir şerit çekti sanki gökyüzüne. Yaşlı adam, midesinin bulandığını, gözlerinin karardığını hissetti. Uzanıp, ucunda durdukları iskelelerin dubalarından birine tutundu.

“Bilerek yapıyorlar çocuk,” diye homurdandı yarı Türkçe, yarı Almanca... “Kararlılıklarını göstermek için... Ama neye yarar? Neye yarar, bu vahşet? Hem de kendi halkına...”

Derin bir iç geçirdi. Havanın gitgide ağarmasıyla, etraftaki yıkımın büyüklüğüne şahit oluyordu ister istemez. Az ötesinde, küçük nakil iskelesinin diğer yanında dikilmekte olan delikanlının dikkatini çekebilmek için, birkaç kez öksürdü. Ama çocuk aldırmadı. Yer yer yeşermiş, eğri büğrü tahtaların üzerinde dikilmeyi sürdürdü. Nehrin pusu arasından çıkan bir hayaletti sanki.

Bunun üzerine, ağır ağır akan Tuna’ya ve az ötelerinde, nehrin üzerine seyyar bir köprü kurmaya çalışan Osmanlı istihkâmcılarına baktı ihtiyar. Sonbahar sıcağıyla birlikte çamur ve sis kokuyordu su. Kan ve barut; bir de keder kokuyordu. Tuna bile bir yabancıydı bu sabah ona. Suyun yüzünde, sabahın ışığıyla yakutlanan şu tanıdık kızıl ve sarıkanatlar bile birer yabancı...

Viyana taşrasından yükselen tüm bu çığlıklar ve kılıç şakırtıları dindi bir an. Ne var ki hemen peşi sıra, sur yakınlarından bir patlama işitildi. Olduğu yerde büzülüp kaldı ihtiyar kayıkçı. Az ötesindeki delikanlı yine oralı olmamıştı. Canı sıkıldı. Gürültüyle boğazını temizledi. Olduğundan küçük görünmesine rağmen, fazlasıyla deneyimli bir hâli vardı bu çocuğun. Tüylü deri şapkasının siperliği altından uzanan kumral saçları, fazlaca uzamıştı. Sert ve kuvvetli olduğu belli bedeni, ince uzundu. Yüzünün hatları, sonradan kazanıldığı belli olan bir sertlikle derinleşmişti.

Osmanlı ordusundan bir ay kadar önce, başlarında Vehimi Orhun Çelebi'nin bulunduğu birkaç Osmanlı çaşıdıyla birlikte gelmişlerdi bölgeye. Ordunun yerleşeceği muhtemel konumların tespitini yapmış, yerli çaşıtların yardımıyla da olası tehlikelerin bir dökümünü çıkarmışlardı.

Bu süreç boyunca, Ulak Nuri neredeyse bütünüyle sessizdi. Almancası yeterli olmadığı için, saf ve suskun bir çocuk rolünü oynamıştı. Ancak ustasının zorlamasıyla, kısa sürede, inanılmaz bir süratle kavramıştı Alman lisanını. Akılda kalıcı olmayan görüntüsü de, hiç kuşkusuz, rolünü başarıyla oynamasında ona yardımcı oluyordu.

Uzaktan bakıldığında, sıradan bir Avusturya köylüsünden farkı yoktu Nuri'nin. Dizlerinden yukarısı hafifçe bollaşan pamuklu pantolonu, uzun konçlu çorapları, yakaları geniş gömleği ve yünlü ceketiyle, yaşıtı diğer Alman çocuklardan ayrılması güçtü. Biraz fazlaca kavruktu teni belki, ama kötü zamanlardı bunlar. Yazı korkunç bir çalışmayla geçiren tüm köylüler, hayatlarında hiç olmadıkları kadar esmerleşmişlerdi.

II

Asillerin birçoğu, Avusturya Kralı Ferdinand ve ailesi gibi Viyana'yı terk etmiş, öncesinde, sahipleri oldukları topraklardaki köylüleri, üç ay fasılasız angaryaya koşmuşlardı. Osmanlıların Budin'i tekrar ele geçirmeleri, beklenmedik bir durum değildi aslında. Ne var ki onları şaşırtan, yeniden fethin bu kadar çabuk gerçekleşmesiydi.

Madem öyle, 1526 Mohaç sonrası yaşanan Osmanlı fethinin ardından, Budin'e tekrar girme riskini neden göze almıştı Kral Ferdinand? Madrid sarayındaki, Kutsal Roma İmparatoru ağabeyi Şarlken'e bir şekilde olsun yaranmak, "İşte, ben elimden geleni yaptım, ama Türklerin önünde durmak imkânsız!" mı demek istemişti? Ancak her ne olursa olsun, Tokaj Meydan Muharebesi'nde, Erdel Voyvodası Janos Zapolya'yı yenerek ele geçirdiği Budin'in tekrar kaybedilmesi, Ferdinand'ın gururunu fena hâlde kırmış durumdaydı. Ardından Kral, uzun süren yaz mevsimi boyunca, tüm köylülerin tarlalarda yatıp kalkmalarını emretmişti. Viyana'nın, bu sayede, muhasaraya direnecek yeterli

erzaka sahip olabileceğini hesap ediyordu. Doğru bir stratejiydi bu.

Ancak esnaf ve tüccardan alınan vergiler ve ağır çalışma saatleri, köylülere yapılan eziyetten daha az değildi. İşliklerini hiç kapatmadan, ocaklarını dahi söndürüp soğutmalarına müsaade edilmeden çalıştırılan şehrin ünlü demircilerinden üçünün, ki bir tanesi kralın hususi demircisiydi, yazı çıkaramadıklarını yazıyor tarihler. Geceler sıcak ve sonsuzdu. Ordu için üretilmesi gereken kılıç, mızrak ve ok temreni yığınları biriktikçe birikiyor, ancak Kral asla tatmin olmuyordu. Dökümhanelerinde peş peşe fenalaşan meşhur demircilerden ikisi, İmparator tabiplerinin müdahalelerine rağmen ölüp gitmişlerdi.

Bir diğeriye, gece boyunca imalatını yaptığı bir araba tekerlek çemberi ve ağır dingil göbeğini boynuna asarak, kendini Tuna'ya atmıştı. Kaybedilen çırak sayısı, muhtemelen yarım düzineden fazlaydı. Kral bu duruma pek öfkeleniyordu ama, yavaşlamaktan başka çare olmadığını o da görebiliyordu. Nihayet, o korkunç çalışma gecelerinden birinde, Kral, muhafızlarıyla birlikte, Schotten Kapısı yakınındaki demir atölyelerini tetkike gitti. Aşırı çalışmaktan fazlasıyla hararet yapmış kapalı bir ocağın, Kral'ın yolu üzerinde infilak edeceğini kim bilebilirdi? Kral Ferdinand, uçuşan parçacıklardan zor kurtulmuş, bunun üzerine demir ocaklarının haftada iki kez soğutulmasına karar verilmişti. Tabii bu kararlar, ocak sahiplerinin idamlarının peşi sıraydı.

Avusturyalı çağdaş tarihçi Brynner'in anlattıklarıysa, farklı ve çok daha dehşet verici bir boyutun varlığına işaret ediyordu. İddiaya göre, çalıştırılan çocuk işçilerden en az iki tanesini kendilerini asmış, bir daha hiç bulunamayan diğer dördü ise, aileleriyle birlikte sırta kadem basmıştı. Daha utanç verici olanı, bunların Bosna Beylerbeyi'ne sığındıkları söylentisiydi. Ancak Kral ve

asiller konseyinin, kararlılıklarını duraksatacak hiçbir gelişmeye tahammülleri yoktu.

Viyana, asla İstanbul'un kaderini paylaşmayacak, bunun için gereken tüm tedbirleri acımasızca alacaklardı. Birer cehennem fırınına dönüşmüş o demir atölyeleri ve cehennemin ta kendisi tarlalarda ölesiye çalıştırmak için, ülkenin diğer kısımlarından ve Alman prensliklerinden çocukların getirilmesine devam ediyordu.

Eli silah tutabilecek tüm erkekler, günün yarısını talim alanı, diğer yarısını da işliklerde geçiriyor; çocuklar ve kadınlar ise, tarla ve imalathanelerde tükenip gidiyorlardı. Söylentilere bakılırsa, Ferdinand'ın aklında, çocuklardan oluşan savunma kitaları kurmak ve sur dışında, Osmanlı birliklerine karşı savaştırmak bile vardı. Ferdinand aklı başında ve vicdanı kurumamış hiç kimsenin, küçük çocuklardan oluşan birliklere silah çekemeyeceğinin farkındaydı.

Viyana halkı için, Türklere karşı alınacak muhtemel bir yenilgi ve merhameti dillere destan Süleyman Han'ın af ve lütuflarına erişmek, çok daha isabetli görünüyordu artık. Hem ihtiyar kayıkçı çok iyi biliyordu ki, Türkler; az bir vergi karşılığı, köylünün toprağı özgürce işlemesine izin veriyor ve angaryaları da tümenden kaldırıyorlardı. Hatta kimi zaman, yeni fethedilen ülkelerden yıllarca vergi almadıklarını dahi işitmişti. Toprağı, yalnızca kendi hesabına işletmenin düşüncesi bile, fakir Avrupa köylüsünün düşlerini süslüyordu şimdi.

Kayıkçı, 'Ulak Nuri' denilen bu çocukla ilgili anlatılan kimi öyküleri duymuştu. Ne var ki bunların tamamına inanmak gelmiyordu içinden. Doğuların meseleleri bire bin katarak anlattıklarını bilirdi. Ama çocuğun henüz bu yaşında, Padişah'ın

huzurunda nice övgülere erdiği, dahası, Hünkar'ın ona almandin taş oturtma bir yüzük hediye ettiği ve Çelik Hilal'in en genç başlısı olduğu, bizzat Vehimi Orhun Çelebi tarafından doğrulanıyordu. O hâlde söylenenlerin hepsi de mübalağa olamazdı.

Anadoluhisarı'nda, tutsak bir Macar şövalyeden aldığı bilgilerle, Osmanlı ordularını büyük bir tuzaktan kurtarmıştı Nuri. Bu sayede bulduğu gizli bir hazineyi dostlarına dağıtmış; sıska, ufak tefek bir çocukken, kısa zamanda güçlenip toparlanarak, namlı pehlivanları yenmeye başlamıştı. Sonra Tuna'da dolaşan dev yayımbalıklarından biriyle boğuşmuş, Hırvatistan madenlerinin gizli geçitlerinde cehennemî varlıklarla karşılaşmış; üstelik, Avusturya'ya doğru ilerlerken, yeraltı nehirlerinden ulaştığı bir cephaneliği havaya uçurmayı da başarmıştı. İşte bunların ne kadarına inanabileceğinden emin değildi ihtiyar kayıkçı.

Ama şurası gerçektir ki, anlatılan bunun gibi nice maceraların bir kısmı dahi doğru olsa, Vehimi Orhun Çelebi, kendine iyi bir halef bulmuş demektir. Üstelik geçtiğimiz yıllarda, birkaç kere daha görmüşlüğü vardı bu Nuri'yi. O zaman da, ustası Vehimi Orhun Çelebi gibi az konuşan, bir hayalet kadar sessiz ve tekinsiz biriydi çocuk.

Yanında bulunan bir insan, kısa süre içinde, onun o kapkara suskunluğundan kurtulmak telaşına düşüyordu. Bunun için de ya sıradan birkaç kelimeyle havadan sudan konuşmaya, ya da fırsatını bulup uzaklaşmaya ihtiyaç vardı. Ama hem usta, hem de çırak, muhataplarının bu ürkek hâllerini umursamazlar, tüyler ürperten sükunetlerini muhafaza ederlerdi.

III

Gün gitgide ağırırken, Viyana'nın gri surları ötesindeki köyler ve tarlalardan yükselen dumanlar daha görünür bir hâl aldı. Doğudan esen rüzgâr kimi zaman durunca, ateş ve duman kokusu, alacakaranlık gökyüzünde ağır ağır yayılıyordu. İhtiyar kayıkçının genzi karıncalanıyordu o zaman. Yağmur mevsimiydi hâlbuki. Ah ne de uzun sürmüştü bu yaz...

Avusturya askerlerinin, ateşe verdikleri köylerden alelacele kaçanları görebiliyorlardı şimdi. Kadınları çocuklu topluluklar, çaresiz ve savunmaya muhtaçtı. Askerler, gece yarısından itibaren yakmaya başladıkları tüm bu irili ufaklı yerleşimlerin ardından, Osmanlı öncü birliklerinin görülmeye başlamasıyla kaleye çekilmişlerdi. Ancak, geride bırakmak zorunda kaldıkları mallarını yağmalayanlara karşı direnen bölge halkıyla, yağmacı Cermen gruplar arasında gecedeki beri süren çatışmalar, günün ışımasıyla birlikte sertleşmişti.

Tuna boyunca yayılan ve ordugâhını kurmaya başlayan Osmanlı ordusuna güvenle bakarak, "Tam zamanında geldiniz çocuk," dedi kayıkçı, yine yarı Türkçe yarı Almanca. "Ben doğma

büyüme buralıyım. Yetmiş yaşındayım ve ömrümde böyle bir yıkım görmedim. Üstelik bunun suçunu da siz Türklere yıka-
caklar, emin ol.

“Tıpkı İstanbul’un fethi esnasında, şehirde oluşan zarardan doğrudan sizin sorumlu tutulmanız gibi. Hâlbuki o günlerde, şehrin savunması için gerekli yapı malzemesi ve cephanenin, bilhassa surlara yakın mahallerin yıkılmasıyla temin edildiğini ve bunun bizzat İmparator XI. Konstantin’in emriyle yapıldığını insaf sahibi herkes biliyor... Eh, pek konuşkan biri değilsen sen Nuri. Eskiden de böyleydin. Ustana benziyorsun. Bu hâlinle gurur duyuyor olmalı...

Omuzlarını silkerek devam etti ihtiyar, “Kısacası, yetişme-
seydiniz eğer, Viyana’nın batısı ve kuzeyinde olduğu gibi, güney ve doğusundaki tüm bu köyleri de yaktıracaktı Kral Ferdinand. Ama onu böylesine geciktiren ve acımasız kararlara iten, yanlış istihbaratlardır...

“Budin’i geri almanızın ardından, geriye döndüğünüzün haberleri yayılmıştı oysa. Ama şu işe bak ki, dün akşam saatlerinde aniden belirdi ordularınız. Şu meşhur Türk Çan’ı, sabaha kadar bu yüzden çalındıkça çalındı...” Boğulur gibi kısık bir sesle öksürdü yeniden. Rüzgârın her duraklamasında artan duman kokusu boğazını tahriş ediyordu.

Bir grup Alman yağmacı fark ettiler o esnada. Tuna’nın karşı kıyısında, üç yüz arşın kadar ötedeki küçük bir tepenin üzerinde bulunan, az sayıda köy evinin bulunduğu mevkie saldırmaya hazırlanıyorlardı. Ancak daire şeklinde, derme çatma bir barikat kurmuş köy erkeklerinin kolayca teslim olmaya niyetleri olmadığı ortadaydı.

Batı kanadındaki dağınık saldırı hattının önünde, iki yanından dörder kişinin ittiği, alelacele yapılmış bir koçbaşı vardı. Baş tarafı, kükürt ve nefte bulanarak yakılmış bu koçbaşının, barikatları kısa sürede ateşe verip, yıkacağı da şüphe götürmezdi.

Kayıkcı, az önceki emniyetli tavırlarından uzak bir sesle konuştu, “Sizinkiler ellerini çabuk tutmazlarsa, buralarda, kendilerine ‘tebaa’ diyebilecekleri kimseyi bulamayacaklar Nuri. Neden bu kadar ağırdan alıyorlar sence?”

Çocuk yine konuşmadı. Omzunun üzerinden, hemen yirmi arşın berilerinde, Tuna’nın karşısına, yan yana bağlanan dubalar ve kalaslarla uzun bir seyyar köprü inşa etmekte olan istihkâmcılara baktı. Atlarının üzerinde sakince dikilen sipahiler de, onlar gibi yarım mil kadar ötelelerinde süren çarpışmayı izliyorlardı. Hilalîler ise, şu anda nakliye erlerinin emniyetiyle ilgili tedbirleri düzenleyen Yanyalı Halis ve Dimetokalı Sinan haricinde, tam tekmil Padişah’ın yanında olmalıydılar. Bu acı vakaya en yakından şahit olan tek Hilalî, Nuri’ydi belki de.

Fakat ihtiyar kayıkcı haklıydı. Müdahale edilmezse eğer, birkaç yüz arşın berisinde buldukları köyün içinde büyük bir katliamın gerçekleşmesi işten bile değildi. Onca kadın ve çocuğun çığlıkları Nuri'nin asabını bozuyordu artık.

IV

Koçbaşının şiddetine rağmen, kararlı ve cesurca savaşan köylüleri izlerken, “...Asıl gücümüze giden, asil kralımızın bizi terk etmesidir,” diyerek homurdanmayı sürdürdü ihtiyar kayıkçı. “Ferdinand, şehri, kurmaylarından Kont Nicolos von Salm ve General Peter Wilhelm’e bırakıp Linz’e çekildi. Orada, Alman prensliklerinden ve Vatikan’ın emriyle diğer Avrupa ülkelerinden toplanacak büyük bir orduyla dönecek sözüm ona.

“Hatta Papa Hazretleri, özel muhafızları olan İsviçre mızrakçılarının tamamını bu harp için sevk edecekmiş... Şarlken’in kardeşini kaçarken görmek öyle mi? Hah ha... Duy da inanma çocuk... Önce kendi köylerini ve sur dışında kalan mahalleleri yaktırdı, sonra da, civardaki soyguncuların, katillerin, sürgünlerin, kısacası tüm kanunsuzların, savunmasız sivillerin başlarına musallat olmalarına izin verdi. Delirmiş ve tebaasını terk etmiş bir kralın saygınlığı kalır mı?”

O ana kadar ilk defa konuştu Nuri. Sesi yağsız bir zırh mafsalı kadar kuruydu, “Neden ahaliyi surların içine almadı Kralınız?”

İhtiyar, acı bir sesle güldü, “Köylü takımının Türklere bayıldığını biliyor. Düşmanla muhtemel bir işbirliğinden çekiniyor tabii. Etrafındaki soylular aklını çelmiş olmalı. Yoksa Ferdinand böyle biri değildir. O hayırsever bir Kraldır... Ama bu soylu takımının işlerine kimin akli ermiş ki çocuk. Sizlerde bu türden aristokrat bir sınıfın olmaması ne kadar güzel. Sınıfsız, yalnızca çalışma ve kabiliyetine göre yükselebilen bir halkın bünyesinde yaşayabilmek ne büyük bir ayrıcalık.”

“Şimdi tüm bu zalimce tedbirlerin onları kurtaracağını mı sanıyorlar?” diye sordu Nuri. “Kralları çekip gitmişken, geride bıraktığı basit bir soylu, onları bu uçurumun kıyısından çekip alabilecek öyle mi?”

“Kont von Salm kıymetli bir askerdir. General Peter Wilhelm’de öyle. Gerçi General’i biraz tekensiz bulurlar ama o iş başka. İkisi de Papa’nın hizmetinde çeşitli memleketlerde zorlu hizmetler görmüş, Mohaç’ta da Türklere karşı savaşmışlardır.”

“Bizi iyi tanırlar öyleyse.”

“Elbette, ama bu işin içinde başka bir iş olmalı Nuri. Derinliğine şu anda akıl erdiremediğim bir iş... Sizin ordunuza bir bak hele! Weiner Tepelerine doğru, Hünkar’ın yedi kollu tuğu dikilmiş, hemen yanına da muhteşem kızıl otağı kuruluyor. Ordugâh, Otağı Hümayun’un etrafında tüm haşmetiyle yerleşiyor. Renk renk tuğlar ve çadırlar, sancaklar, bayraklar ve uzun çergeler; sonra kırlangıç flamalar, gonfalonlar ve seyyar ahşap siperler... Pek yakında kuşatma kuvvetleri surların etrafına yerleşecek ve şehre karadan ve nehirden uzanan tüm kritik yollar, seyyar havale kuleleri vasıtasıyla tutulacak. Böyle bir sultanın arkasında hangi asker yenilgiden korkar, hangisi yılgınlığa ve karamsarlığa kapılır?”

“Hiçbiri!”

“Hiçbiri!” diye tekrarladı ihtiyar. “Ancak büyük kuşatma top-
ların ve kuleleriniz nerede Nuri? Hiçbirini göremiyorum. Bu
tuhaf doğrusu. Bu benim gözümde kaçmadıysa, kaledekilerin
de kaçmamıştır.”

Sıkıntılı bir ifadeyle, “Burada yaparız gerekirse,” dedi Nuri.

İhtiyar, turuncu şafağın parladığı yüzünde kurnaz bir ifadeyle
güldü, “Her zamanki görkemimize rağmen, siz bu kuşatmaya
biraz ani karar vermiş gibisiniz çocuk. Yalnız Viyana surları, bir
zamanki İstanbul surları gibi, zamanının ve bulunduğu coğrafya-
nın en aşılmaz surlarıdır. Hem bahsettiğin silahların yapımı çok
zaman alır. Kaybedilecek pek hayati zamanlardan bahsettiğimi
anlamışsındır. Eğer Linz’de Haçlı ordusu toplanacak olursa...”

“Her sur aşılır ihtiyar,” dedi Nuri sertçe. “Her kale düşürü-
lür! Süleyman Han, Budin’in tekrar fethinden sonra, doğrudan
Viyana’ya yürümeyi uygun gördüyse eğer, doğru yapmış demektir.”

Kayıkçı, yüzünde oluşan şüpheli çizgilerin gerisinden mırıldandı,
“Haklısın çocuk. Haklısın, çünkü bugüne kadar hiç haksız
çıkmadınız. Ama insanlar yanılır.”

“Ne demek istiyorsun sen ihtiyar?”

Başını sertçe iki yana sallayarak, “Hiç,” dedi adam. “Hiçbir
şey...”

Nuri, omuzlarını silkerek konuştu, “Sus da, soydaşlarının
soygunculara karşı nasıl kahramanca direndiklerini gör ihtiyar.”

Adam, ekşi bir sesle güldü, “Kalede, demir zırhlı tavşanlar
gibi titreşen Avusturya askeri, vakit bulabilseydi eğer, buralarda
şimdi cayır cayır yanıyor olurdu. Ben, Cermenlerin çok eskilerde

kalmış o eşsiz cesaretlerinin, tükenip gittiğini düşünüyorum artık. Ah Kralım... Yüce Kralım Ferdinand bizi neden terk ettin?"

Nuri, eğlenircesine, "Şu herife Kral demeyi bırak ihtiyar," dedi. "O yalnızca ağabeyinin gölgesiyle tahtını korumaya çalışan basit bir soylu. Hepsi bu. Tokaj Muharebesi'nde kazandığı başarı ve geçici bir süre Budin'i elinde tutması ise, tamamen ağabeyi Şarlken'in desteğiyle gerçekleşmiş önemsiz bir başarı. Yoksa askeri ve idari bir yeteneği yok onun. Üstelik kendi için uydurulmuş 'arşidük' unvanını dahi koruyamayan biri o. Şimdi, yine ağabeyinin iradesiyle, Linz de toplamaya çalıştığı orduya da fazla güvenmeyin. Osmanlı böyle masalları çok işitti. İstanbul'un fethinde de sözde bir haçlı ordusu birleşmekte, Papalık büyük bir donanma hazırlamaktaydı. Şunu aklınıza iyice sokun ki, Sultan Süleyman Han'ın başında bulunduğu ordular yenilmezler!"

"Asla kibre kapılma çocuk!"

Nuri, karşı kıyıda kızışan çatışmaların dehşet uyandıran renk, ışık ve seslerinin arasından ihtiyara döndü ve tükürür gibi konuşttu, "Biz ölürüz ama yenilmeyiz ihtiyar! Her şeyi bu dünyadan ibaret sanan senin gibiler için bir şey ifade etmeyebilir sözlerim. Boş bir kibir gibi görünür. Ama bak da kardeşlerinden ibret al!" Nuri, karşı kıyıyı işaret ediyordu şimdi. "Onlar da ölebilir bugün, ama mücadeleleri dünya durdukça hatırlanır!"

İhtiyar, çocuğun pervasızlığına duyduğu belli belirsiz bir öfkeyle sordu, "Kaç yaşındasın sen Nuri? On dört mü? On beş? Daha küçük gösteriyorsun. On üçsün belki de... Hoş, dediklerinde tümünden haksız da değilsin. Yaşanan bunca rezalet... Ah Tanrım... Ama zorluklar, sağlam iradeli insanları bilir, daha da güçlendirir. Dinle Nuri!"

Güç istedim
ve Tanrı, beni güçlü yapmak için zorluklar çıkardı.
Bilgelik istedim
ve Tanrı bana çözmek için sorunlar verdi.
Zenginlik istedim
ve Tanrı çalışmak için bana beyin ve güçlü kaslar verdi.
Cesaret istedim
ve Tanrı üstesinden gelmem için bana tehlike verdi.
Sevgi istedim
ve Tanrı bana sorunlu insanlar verdi.
İyilik istedim
ve Tanrı bana fırsatlar verdi.
İstediğim hiçbir şeyi elde etmedim,
ihtiyacım olanı herşeyi elde ettim.

“Güzel ve hikmetli bir şiir,” dedi Nuri. Bu defa ihtiyara saygı dolu bir ifadeyle bakıyordu.

“Öyledir evlat. Eski bir Yunan şiiri bu.”

V

Alev alev yanan barikatın gerisindeki köylüler, ellerine geçirdikleri ne varsa yağmacıların üzerine savuruyorlardı şimdi. Kaya ve taş parçaları, kırılmış araba tekerlekleri, demir kasnaklar, pulluk tabanları, payanda konturları, her türlü ahşap ve demir aksam... Bununla birlikte, barış zamanlarında silah taşımaları yasak olduğu için, yasadışı yollarla silahlanmış bu çapulcuların karşısında fazla direnmeleri imkânsızdı. Eğer Avusturyalılar, Osmanlıların baskınını evvelden haber alsalardı, köylülerini de, dış savunma hattının kolay harcanabilir bir unsuru olarak silahlandıracaklardı elbette.

Yine de içlerinden yaşça olgun kimi köylüler, düşmanla aralarındaki alev alev yığıntıları aşmayı becererek, ellerinde tırmık ve kürekler olduğu hâlde yağmacılara saldırdılar. Bazılarının, kıyafetlerinin alev almasına aldırmadan düşmanla çarpışmaya girişmeleri Nuri'yi çok etkiledi. Fatih Sultan Mehmet Han'ın, 'Kavgada cüret esastır,' sözünü anımsadı o an. Aklının harikalarıyla dolu karanlıklarında bir ışık parladı. Gözleri yaşardı.

Bir insanın, en iyi tehlike anlarında kendisi olduğunu, yoksa ömrünce, öykünülen bir diğèrinin taklidi olarak kalacağına inandı birden Nuri. Ansızın oldu bu. Masallarda anlatılan, hikâyelerde canlandırılan, destanlarda konuşulan bir başkasının zavallı taklidi olarak kalmak istemediğini düşündü. Bu çıkarımın tamamı kendi hayatındandı ama, şu fakir köylülerin, cesaretle çarpışmalarını izlemek, içinde bir şeyleri değiştirmeye başlamıştı.

Kendisi de bir hiçken, saygı duyulan ve özenilen biri olmasını, tehlikeye yakın yaşamasına borçluydu. Hayatın gerçekleriyle yüzleşip kendini buldukça, daha başarılı ve mutlu olmanın da ufku açılmıştı önünde. Ama cesaret öyle bir şeydi ki, bir kez karar verdikten sonra, bir an olsun geri dönüş istemiyor, aksi hâlde onu besleyen kaynaklar süratle kurumaya yüz tutuyordu.

İhtiyarın yeniden konuştuğunu işitti, “Almanlar, böyle telaşla çekilirken, size kullanabileceğiniz hiçbir şey bırakmama niyetindeler Nuri. Yakılan mahallelerin o daracık ve karanlık sokaklarında hiçbir düşman askerinin gizlenemeyeceğini hesap ediyorlar. Bugüne kadar kimse, Avrupa’nın orta yerinde Türk akıncılarının, daha da fenası ordularının at koşturacağını beklemiyordu. Şimdi devam eden bu ani yıkım ve telaşın sebebi, işte yaptığınız bu umulmadık baskındır. Ama Viyana’nın sonu geldi çocuk. Tıpkı bir zamanlar Konstantinopol’ün sonu da geldiği gibi... Tüm dış mahalleler ve civarındaki köyler gibi alevlere bürünecek görkemli Viyana. Sonra da sıra dünyanın merkezi Roma’ya gelecek! Ah! Roma... Viyana’nın ateşi şimdiden kavuruyor yüzünü biliyorum...”

İşte o sırada, Türk atlılarının, tamamlanmak üzere olan seyyar köprüden diğèr kıyıya geçeceğini fark eden bir grup Alman şaki, köprüünün karşı ucunda çalışan, az sayıdaki istihkâmcı ve azap askerinin üzerine saldırdı. Bu, Osmanlı askerinin, Eylül’ün